

Historia kościelna - Euzebiusz z Cezarei

Historia kościelna Euzebiusza z Cezarei jest przedmiotem ciągle nowych studiów i badań, gdyż jej znaczenie dla poznania starożytnego Kościoła jest nie do przecenienia. W niniejszym wstępie przedstawimy tylko w skrócie podstawowe informacje o autorze i samym dziele, niezbędne do właściwego odczytania tego dokumentu, a raczej zbioru dokumentów, gdyż metodą Euzebiusza było przytaczanie archiwalnych tekstów, jakie udało mu się znaleźć, czasem łącząc je tylko krótkimi komentarzami.

Historia kościelna Euzebiusza z Cezarei jest

przedmiotem ciągle nowych studiów i badań, gdyż jej znaczenie dla poznania starożytnego Kościoła jest nie do przecenienia. W niniejszym wstępie przedstawimy tylko w skrócie podstawowe informacje o autorze i samym dziele, niezbędne do właściwego odczytania tego dokumentu, a raczej zbioru dokumentów, gdyż metodą Euzebiusza było przytaczanie archiwalnych tekstów, jakie udało mu się znaleźć, czasem łącząc je tylko krótkimi komentarzami.

Historia kościelna

Euzebiusz z Cezarei

wydawca: Wydawnictwo WAM

ilość stron: 800

Wprowadzenie

Historia kościelna Euzebiusza z Cezarei jest przedmiotem ciągle nowych studiów i badań, gdyż jej znaczenie dla poznania starożytnego Kościoła jest nie do przecenienia. W niniejszym wstępie przedstawimy tylko w skrócie podstawowe informacje o autorze i samym dziele, niezbędne do właściwego odczytania tego dokumentu, a raczej zbioru dokumentów, gdyż metodą Euzebiusza było przytaczanie archiwalnych tekstów, jakie udało mu się znaleźć, czasem łącząc je tylko krótkimi komentarzami.

Euzebiusz z Cezarei (ok. 265 – 339/340)

O młodości Euzebiusza wiemy bardzo mało. Urodził się gdzieś w Palestynie, może w samej Cezarei, tam w każdym razie był uczniem Pamfila, z którym współpracował przy porządkowaniu biblioteki Orygenesesa, i z którym napisał Obronę Orygenesesa. W czasie prześladowania za cesarza Dioklecjana uciekł na pustynię, skąd wrócił w 311 roku, w rok po męczeńskiej śmierci Pamfila. W roku 311 został

biskupem Cezarei i trwał na tej stolicy aż do śmierci. Na synodzie w Antiochii w marcu 325 roku¹ został oskarżony o ukryte podzielenie twierdzeń Ariusza i zalecono zerwanie komunii kościelnej z nim i z paroma innymi biskupami, odsuwając jednak ostateczną decyzję do następnego synodu w Ancyrze; prawdopodobnie uczestnicy synodu nie wiedzieli jeszcze, że cesarz Konstantyn przeniósł wielkie zgromadzenie biskupów z Ancyry do Nicei. Krytykowany błąd Euzebiusza miałyby polegać na tym, że nie zgadzał się na zapisanie, iż Syn Boży nie jest stworzeniem (κτίσμα) i że był On niezmienny w aktach swej woli z natury, a nie na podstawie swego wolnego wyboru. Prawdą jest, że te wyrażenia pojawiały się w wypowiedziach Ariusza, jednak były znacznie bardziej rozpowszechnione.

O Synu Bożym, powszechnie utożsamianym z Mądrością Bożą, mówi bowiem Księga Przysłów 8, 22 jako o stworzeniu, a posłuszeństwo Chrystusa również bardzo wielu wolało przypisywać Jego wolnemu wyborowi i traktować jako zasługę, niż widzieć w nim skutek boskiej natury. Dylemat ten zresztą został rozwiązany ostatecznie dopiero na Soborze Konstantynopolitańskim III (680-681), gdzie sprecyzowano, że w Chrystusie istniała i wola boska i wola ludzka.

Osąd synodu zdaje się jednak nie mieć większego znaczenia w praktyce, gdyż na Soborze Nicejskim (325) Euzebiusz był pełnoprawnym uczestnikiem – rzecz niemożliwa w przypadku biskupa oficjalnie potępionego na jakimś synodzie. Tam przemawiał do cesarza w imieniu wszystkich obecnych, tam też zaproponował swoją wersję wyznania wiary do ogólnej aprobaty. Zgodnie z jego Listem do swego Kościoła, wysłanym zaraz po soborze, credo to miałyby stanowić punkt wyjścia do dyskusji i z jego przeróbki miałyby powstać nicejskie wyznanie wiary.

Euzebiusz szczerze podziwiał cesarza Konstantyna i wysławiał go wielokrotnie. Świadczy o tym wspomniany list, ale przede wszystkim Życie Konstantyna napisane niedługo po jego śmierci w 337 oraz Laus Constantini, na które składa się uroczysta mowa Euzebiusza wygłoszona z okazji 30 rocznicy panowania cesarza w 335 roku i panegiryk wystosowany doń z okazji poświęcenia bazyliki Grobu Pańskiego.

Ponadto Euzebiusz jest autorem dzieł apologetycznych, egzegetycznych i historycznych.

przeczytaj całe wprowadzenie, fragment oraz spis treści książki